

Pasningsvejledning for kat:

1. Dyreart (videnskabeligt og populært navn),
2. Forventet levealder
3. Fuldvoksen størrelse
4. Fodring
5. Anbefalet størrelse og indretning af anlæg eller bur
6. Miljøberigelse og stimulering
7. Behov for motion
8. Sociale behov
9. Særlige pasningsbehov, herunder særlige krav til temperaturforhold
10. Typiske tegn på sygdom eller nedsat trivsel
11. Formering, yngelpleje og eventuel neutralisation

Dyreart:

Pasningsvejledningen er udarbejdet for kat (felis catus; tamkat)

Fuldvoksen størrelse:

Tamkatten findes i mange forskellige racer fra små, elegante korater og singapuras til tunge og robuste british shorthairs og maine coons. Størrelsen på den udvoksede kat svinger fra 2,5 kg for de mindste racer til 6-7 kg for de største. Der er indenfor hver race selvfølgelig udsving til begge sider, fuldstændigt lige som mennesker heller ikke bliver nøjagtigt lige store. Udvokset størrelse afgøres i nogen grad af ens forfædre, og der er altså ikke nødvendigvis noget galt, hvis man som voksen er større eller mindre end gennemsnitsstørrelsen.

Forventet levealder:

Normalt kan man forvente at ens kat bliver 12-15 år gammel. Det er altså ganske mange år man kan forvente at have sin nye firbenede ven som en del af familien, hvorfor man skal overveje situationen nøje inden man anskaffer sig en killing.

Fodring:

Katten er en ægte kødspiser (carnivor), og den stiller langt større krav til proteinindholdet i sit foder end hunden gør. Det kan derfor stærkt anbefales at man kun køber kattefoder af høj kvalitet med højt indhold af kød. Katten kan ikke overleve som vegetar! Den mangler et enzym i sit spyt der nedbryder kulhydrat, hvilket igen understreger vigtigheden af at fodre med kvalitetsfoder. Den kan måske *overleve* på rugbrød med leverpostej – men den kan ikke leve godt af det fordi det langt fra dækker dens behov.

I naturen spiser katten mange små måltider (mus og andet småt bytte) i løbet af døgnet, og mange katte trives bedst med foder stående frit fremme hele døgnet fordi det er kattens naturlige rytme; de har relativt små mavesække. Vådkost der ikke er spist på kort tid bør fjernes af hensyn til fordærveligheden, mens tørkost kan tåle at stå fremme i længere tid. Husk fri adgang til rent og frisk vand.

Nogle ejere oplever at deres kat med tiden udvikler kræsenhed og kun vil spise få forskellige fodermærker og/eller varianter. Dette er dog helt naturlig adfærd. Katten har kun ganske få smagsløg (417) sammenlignet med hunden og mennesket, og den er fra naturen indrettet til et snævert fødeudvalg – primært mus og smågnavere, og den har ikke den store fornøjelse af et bredt udvalg af mange forskellige smagsvarianter på samme måde som mennesket og i nogen grad hunden. Det er derfor langt mere vigtigt, at det foder den bliver vænnet til, er af god kvalitet, end at den bliver præsenteret for en lang række forskellige smagsvarianter i løbet af en uge, fordi den er prædisponeret til et snævert fødeudvalg.

Anbefalet størrelse og indretning af anlæg eller bur:

Det har alle dage været almindeligt med fritløbende katte, men i en moderne verden er dette ikke uden risiko for liv og lemmer. Der trafikdræbes et urimeligt højt antal katte i Danmark hvert år, og medmindre man bor i et usædvanligt trafikroligt område, hvor alle naboer med sikkerhed

ikke bliver irriterede over kattens besøg, så bør man overveje enten indhegnet have, terrasse eller løbegård til sin kat. Jo mere plads, desto bedre – men selv en løbegård på få kvadratmeter kan være en brugbar løsning. Det er vigtigt at katten kan komme i højden – det er dens naturligt adfærd at klatre i træer, og en klatresøjle eller en træstamme vil være en udmærket ting, der kan dække kattens behov for at komme op og se. Det er klart en fordel hvis katten via kattelerm selv kan vælge hvornår og hvor længe den vil være ude. Adgang til udeliv kan forebygge en mængde adfærdsproblemer, så hvis det overhovedet er muligt, er det en god ide at give katten adgang til et sikkert område udendørs. Hvis man insisterer på fritløb skal man være klar over at både biler og uvenlige naboer hurtigt kan ende kattens liv, ligesom den risikerer at blive smittet med katte AIDS eller smitsom kattleukæmi hvis den kommer op at slås med en anden smittet kat. Disse sygdomme kan ikke helbredes.

Miljøberigelse og stimulering:

Hvis man kun har mulighed for at tilbyde katten et rent indendørshjem, kan den få et udmærket liv alligevel. For at berige dens miljø er det en god ide med et solidt klatretræ i flere niveauer, hvor den kan opholde sig og slappe af. Legetøj i form af bolde, pelsmus og andet spændende legetøj er en selvfølge når den skal have afløb for sit medfødte jagtinstinkt indendørs. Katten er et nysgerrigt dyr, der som regel gerne vil følge med i sine omgivelser. Da den ikke har mulighed for at følge med på Facebook eller andre sociale medier, må man forvente at indendørskatten i stedet vil sætte stor pris på at kunne sidde i en vindueskarm og følge verdens gang derfra. Den har selvfølgelig ingen grund til at skulle gå på køkkenbordet, men man skal alligevel være opmærksom på at hvis den hopper på hjemmets borde, så er det ikke nødvendigvis fordi den er uartig, men måske mere fordi den gerne vil i øjenhøjde med sine mennesker. De fleste katte finder en balance som både den og familien kan leve med.

Behov for motion:

Katte med adgang til udendørsliv får i høj grad dækket sit behov for motion på egen hånd. Mange katteejere kan nikke genkendende til "aftenræs", hvor katten før sengetid tager en ordentlig løbetur gennem hjemmet for at krudte af. Nogle katte kan med fordel aktiveres med legetøj inden sengetid – fiskestænger eller apportlege kan være meget praktisk til at motionere katten med, ligesom det øger samhørigheden med katten.

Sociale behov:

Katten er semi-social. Den lever ofte gerne i grupper, men den jager alene. Oprættede racekatte er ofte gennem generationer udvalgt med vægt på bl.a. godt og socialt temperament, og mange af dem vil trives bedst i selskab med en artsfælle. Gensidig sympati er en selvfølge, men hvis man anskaffer et par killinger eller unge katte på samme tid, vil de ofte ganske hurtigt finde melodien sammen. Voksne katte kan være sværere at sammenføre – hvor killinger er glade og ubekymrede, er voksne katte mere formelle og "siger De" til hinanden et stykke tid, mens de lærer hinanden nærmere at kende.

Når man vælger en killing, er det vigtigt at man finder en, der er vokset op under nogenlunde samme forhold, som man selv kan tilbyde den. Hvis man forventer en familiekat, så er det vigtigt at finde en opdrætter, som lader killingerne vokse op som en del af familien. Killingers primære prægningsperiode er fra 3 – 7 leveuge, og her grundlægges tilliden til mennesker. Mange har forgæves forsøgt at få en tillidsfuld kælekat ud af en gratis killing, der er vokset op i en stald eller baggård; men idet de er vokset op uden tilstrækkelig menneskekontakt i denne vigtige periode af deres liv, vil det som regel være forgæves og kan på ingen måde anbefales såfremt man ønsker en kælekat, der trives indendørs.

Særlige pasningsbehov, herunder særlige krav til temperaturforhold:

Grundlæggende er katten ganske let at passe. Kvalitetsfoder kan købes hos dyrlæger eller dyrehandler, og frisk vand kan let stilles til rådighed. Det er vigtigt at kattens bakke stilles et roligt sted, hvor den kan benytte sit toilet uforstyrret. I en baggang ved siden af vaskemaskinen er f.eks. ikke nogen fremragende ide. Benyt et godt, sugende grusmateriale i bunden i mindst 5-7 cm dybde. Den skal selvfølgelig holdes ren og tømmes for afføring og urinklumper dagligt – ingen bryder sig om at sidde på et uhumsk og overfyldt toilet! Mange adfærdsproblemer kan sættes direkte sammen med manglende pasning af kattens bakke! Brugt grus kan i de fleste kommuner blot bortskaffes med dagrenovationen.

Ligeledes er det vigtigt at katten har en rolig soveplads, hvor den kan sove uforstyrret. Mange børnefamilier oplever at katten bliver børnenes bedste ven og at den meget gerne sover med

børnene i deres seng om natten til fælles fornøjelse. Husk alligevel at lære børnene, at når den sover eller spiser eller benytter sin toiletbakke, så skal den være i fred. Katten sover 16-18 timer i døgn, og ældre katte kan have behov for at sove mere på en lun, uforstyrret plads.

Katte er jo kendte for sin grundige hygiejne, og de fleste katte oplever nu og da at skulle kaste en hårbolle op. Man kan med fordel give katten kattegræs jævnlige til at afhjælpe lidt. Børst den især i fældningsperioden for at forebygge at den slikker store mængder løse hår i sig. Alle katte uanset pelslængden kan få hårboller. Især langhårede katte bør man sørge for at holde pelsen på hele året, så filter ikke opstår. Ældre katte kan på grund af gigtförändringer få svært ved at soignere sin pels på den nederste del af ryggen og skal have hjælp hertil.

Katte bør basisvaccineres mod kattesygge og katteinfluenza allerede som killing, og i samarbejde med dyrlægen vurderes behovet for revaccination. Katte der udstilles skal vaccineres årligt; katte der primært bliver hjemme kan nøjes med længere interval. Alle katte anbefales et årligt sundhedseftersyn hos dyrlægen, da katte er meget dygtige til at skjule evt. smerte- eller sygdomstilstande. Et årligt tandeftersyn er anbefalelsesværdigt i alle aldre, og hos den ældre kat skal man især være opmærksom på gigtförändringer.

Katte tåler fint en tur udendørs i koldt vejr, men den foretrækker at leve tørt og sikkert inde i huset sammen med sin familie. Den bør ikke efterlades udendørs i timevis i dårligt vejr, og det giver sig selv at den selvfølgelig heller aldrig må efterlades i en varm bil. Som udgangspunkt trives katten bedst i samme temperaturforhold som dens familie!

Typiske tegn på sygdom eller nedsat trivsel:

En sund og rask kat har rene, klare øjne samt næse uden udflåd. Den kan have en lille mørk søvnklat i øjenkrogen uden at det betyder noget, ligesom meget korthovedede racer fra tid til anden kan have lidt helt klart flåd fra øjnene, som bliver brunt ved kontakt med luften pga. jernforbindelser, der findes i tårevæsken. Hvor dette kan være normalt, så er rødlig, hævede slimhinder i øjnene tegn på infektion og skal tilses af dyrlæge.

Pelsen skal være ren og ikke se usoineret ud, ligesom der ikke skal være tegn på tynd mave i pelsen på bagparten. Ildelugtende diarre kan være tegn på tarminfektion eller parasitter. En kat i trivsel vil være opmærksom og interesseret i sine omgivelser, ligesom den er grundig med at vaske sig selv.

Dens normale kropstemperatur er en grad højere end menneskets, dvs. 38,0 – 39,0 er normalt. Katte med feber og/eller smerter vil ofte trække sig tilbage og forsøge at være så meget i fred som muligt.

Vær bekendt med kattens ædelyst! En enkelt off-dag med nedsat ædelyst betyder ikke nødvendigvis noget, men vær opmærksom på at blot et par dages faste kan give alvorlige leverskader! Kend kattens normalvægt, så evt. væggtab kan erkendes – det kan nogle gange være første tegn på begyndende sygdom.

Mat og trist pels kan være tegn på at katten på grund af sygdom ikke får vasket sig tilstrækkeligt, men kan også være tegn på alt for ringe foder.

De fleste katte er heldigvis sunde og raske, men det er en god ide at få sin kat sygeforsikret, så man ikke behøver bekymre sig om dyrlægeregningen hvis den f.eks. brækker et ben, som let løber op i mange tusinde kroner!

Formering, yngelpleje og eventuel neutralisation

Katten er som tommelfingerregel kønsmoden når den er omkring et år, men med ret store udsving til begge sider, især sammenhængende med kropsvægt og blodlinier. Efterårsskilling er som regel kønsmodne tidligere end forårsskilling.

Kønsmodne hankattes urin lugter meget stramt, og de fleste begynder på et tidspunkt at urinmarkere sit territorium med strint. De får svært ved at enes med andre hanner, og de kan være ganske plagsomme hvis de bor sammen med hunner. De kan blive meget vokale og kalde højlydt i timevis til naboernes irritation. De kommer ikke i løbetid, men er aktive hele året rundt. Nogle hanner trives meget dårligt med at være fertile og bliver meget rastløse med medfølgende væggtab og manglende interesse i ret meget andet end damer.

Hunkatte kommer i løbetid primært i de sene vinter måneder og foråret og lader sig kun parre i løbetiden. Løbetidens indtræden afhænger især af mængden af dagslys, og typisk starter de i januar, om end nogle hunkatte ubekymret kommer i løbetid hele året. De kan blive urenlige ligesom hunkatte, men deres urin lugter knap så slemt. Løbetid medfører som regel af rullen på

gulvet og højlydt jamren, og det er ikke usædvanligt at hunkatteejere uden den store erfaring præsenterer en hunkat i løbetid for sin dyrlæge, frygtende at hun har tarmslyng. Hvis man ønsker killinger på sin hunkat er bedste parringstidspunkt på 2. – 4. dagen af løbetiden. Drægtighedsperioden er normalt 63 – 67 dage. De fleste hunkatte er ganske dygtige til selv at klare fødslen og er tilfredse med at have lidt selskab under fødslen.

Vær opmærksom på, at når man er medlem af en FIFe tilsluttet hovedklub, så er der pligt til at enhver kattefødsel dels foregår indendørs, og dels er overvåget for hunkattens sikkerhed og komfort. Derudover er hun beskyttet mod rovdrift af avls- og registreringsreglerne, der til stadighed skal sikre, at hun pr. 24 løbende måneder maksimalt får 3 kuld.

Katte, der ikke skal anvendes målrettet i avl, bør neutraliseres. Hankatte kastreres ved et ganske hurtigt indgreb i narkose hos dyrlægen, hvor testiklerne fjernes; det kun tager ganske få minutter. Hunkatten neutraliseres ved at fjerne æggestokke og livmoder; et lidt større indgreb der som regel efterlader 3 -5 sting. Hun er dog som regel forbavsende hurtigt på benene igen og i fuldt vigør allerede dagen efter. Det anbefales at lade sine katte, der ikke skal anvendes i avl, neutralisere tidligt – det er fuldt forsvarligt at neutralisere dem allerede ved 10-14 ugers alderen, og kan med fordel gøres af opdrætteren inden de flytter i nyt hjem. Ikke alle dyrlæger finder det lige let at håndtere narkosen på unge dyr, så det kan være en fordel at finde en dygtig dyrlæge. P-piller indebærer en betydelig risiko for bivirkninger i form af bl.a. kræft og kan på ingen måde anbefales som alternativ til neutralisation.

Killinger er beskyttet af den danske dyreværnslov og må ikke flytte fra deres mor, før de er fyldt 12 uger.

Som medlem af en dansk hovedklub har man endvidere pligt til at lade killingen vaccinere inden den flytter hjemmefra, ligesom det kan være praktisk at få kontrolleret, om den skal behandles for indvoldsorm inden den flytter.

Opdrætter man som medlem af en af de danske hovedklubber skal avlskatten være chipmærket samt have navlebroksattest, og for hannernes vedkommende endvidere kunne fremvise kryptorchidattest.

Enkelte racer har yderligere krav til sundhedstestning; den aktuelle liste kan til enhver tid findes på Felis Danicas hjemmeside.

Alle katte bør dog være mærkede og registrerede uanset om der er tale om avlskatte eller kælekatte.